

FINNHEMS 30, ENSIMMÄINEN VUOSI

FinnHEMS on yleishyödyllinen voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, joka palvelee julkista terveydenhuoltoa.

► Ensihoitolääkäritoiminnan tarkoituksena on saada lääkäri nopeasti hätätilapotilaan luo, jossa hän keskittyy ilmatien, hengityksen ja verenkierron turvaamiseen. Vaikka ensihoitolääkärit ovat kovakuntoista porukkaa, ei potilaita tavoiteta riittävän nopeasti sairaalasta käsin juoksemalla. Suomen maantiede asettaa tavoitettavuudelle haasteensa laajojen vesistöjen, harvan asutuksen ja mutkittävän tieverkon vuoksi. Kehä III:n pohjoispuolella nopein vaihtoehto potilaan tavoittamiseen onkin usein helikopteri.

Uuden terveydenhuoltolain myötä lisääntynyt paine ympärivuorokautiseen ensihoitolääkäripäivystykseen Pirkanmaalla, jossa ensihoitolääkäriyksikkö FinnHEMS 30 aloitti operatiivisen toimintansa maayksiköllä 1.9.2011 klo 8. Lähtölaukaus toiminnalle ammuttiin reilua tuntia myöhemmin Länsi-Tampereella, minne yksikkö suuntasi luodin tielle osunutta hoitamaan. Maayksiköllä operoitiin ensihoitaja-lääkäri työparina. Yksikön toimintasäteeseen kuului koko Pirkanmaa ja tehtäväkoodistoon korkeimman riskitason peruselin-toimintahäiriöt, kuten elvytykset, tajuttomat, hengitysvaikeudet, rytmihäiriöt, ilmatie-esteet, kaatumiset, putoamiset, liikenneonnettomuudet, hukkuneet, palovammat, hypotermiset, myrkytykset, kouristukset ja synnytykset.

Lääkäriyksikkö voidaan hälyttää paikallisen ambulanssin lisäapupyynnönä, tai se voi päättää lähteä tehtävälle saamansa konsultaation perusteella. Lääkäriyksikkö voi hyödyntää tehohoidon menetelmiä. Erotusdiagnostiikkaa voidaan tehdä käyttäen UÄ-laitetta ja verikaasu-analysointia, indusoida anestesia, aloittaa verenkierron tukilääkitys tai elvytetyn viilennyshoito sekä suorittaa hätäkirurgisia toimenpiteitä

(koniotomia, pleuran dreneeraus, torakotomia). Oleellisin työkalusto koostuu kuitenkin anamneesista ja statuksesta. Lääketieteellinen päätöksenteko niin savupirtissä kuin puhelimitse onkin ensihoitolääkäriin ensisijainen anti kentälle.

Maayksiköstä lentotoimintaan

Pirkanmaa on laaja. Vaikka kollegat Lapissa nauruaan pidättelevätkin, syntyi tällainen päätelmä pian maayksikön aloituksen jälkeen. Oli taktisesti järkevää lähteä tehtävään kuin tehtävään etäisyydestä riippumatta, sillä vakavasti vammautuneen tai sairastuneen kuljetussuunta oli aina Taysin kupeesta lähtevää lääkäriyksikköä vastaan. Päivystysvuorokaudessa saattoi ajokilometrejä kertyä lähes tuhat.

FinnHEMS 30 sai kauan odotetun helikopterinsa kesällä 2012. Lentotoiminta pääsi alkuun 17.9., ja toiminnan käynnistyksessä korvaamattomana apuna oli Vantaan FinnHEMS 10:n miehistö & naisisto, heille lämmin kiitos! Päivystyshenkilöstö koostuu lentäjistä, ensihoitaja-lentoavustajista ja lääkäristä. Kopterin myötä toimintasäde laajeni Satakunnan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Päijät-Hämeen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon alueille. Kopteri nousee ilmaan 4-5 min:ssa hälytyksestä, ja matkalentonopeus on noin 220 km/h (100 km 30 min:ssa). Kopterilla voidaan tarvittaessa kuljettaa yksi potilas tai ottaa kyytiin sukeltaja varusteineen. Ensimmäinen monivammapotilas lennätettiin Taysiin kahden viikon sisällä lentotoiminnan alusta.

Nykytila

Kuljupelistä riippumatta perustyy kättää Pirkanmaan ja lähimaakuntien reuna-alueiden korkeariskiset ensihoitotehtävät sekä kiireelliset

konsultaatiot Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen ensihoitoyksiköille. Työ edellyttää johtamistaitoa, koordinaatiokykyä, ensihoidon tuntemusta, eikä anestesiologisesta, tehohoidollisesta ja lääketieteellisestä osaamisesta haittaakaan ole. Vuoden varrelle mahtuu niin syntyviä kuin kuolemia, kouluampumisia, liikennetsunameja, suruja ja joskus sitten ilojakin. Lääkäriyksikkö on vakiinnuttanut paikkansa. Muutosvastarinnan iloksen sirkutuksen voi vielä ajoin kuulla Pirkanmaalla, tuossa ensihoidon kehityskausiin kutsutussa maakunnassa (http://www.youtube.com/watch?v=555cwB7k_oM). Tästä huolimatta pyrimme painamaan leuan tiukasti rintaan ja suuntaamaan kohti seuraavaa pettymystä, luottavaisina siihen, että tämä päivä on parempi kuin huominen.

Vakavasti ottaen

Tampereella on Suomen toiseksi vilkkain FinnHEMS –tukikohta. Vain Turussa pitää kiirettä enemmän, ja kukapa turkulaisille nyt kateellinen olisikaan. FinnHEMS 30:lla on 17.11.2012 mennessä ollut 2687 tehtävää, 1313 kohdattua potilasta ja 412 sairaalaan saatettua potilasta. Vuorokaudessa tehtäviä on keskimäärin 10 ja konsultaatioita 10. ■

Antti Kämäräinen

tukikohdan vastaava lääkäri
FinnHEMS 30
Tays, ensihoitokeskus

Piritta Kujala

erikoislääkäri
FinnHEMS 30
Tays, ensihoitokeskus
piritta.kujala[a]pshp.fi